Algemene beschouwingen Pro6 Cranendonck

Sociaal – Duurzaam – Vernieuwend

Voorzitter mede raadsleden

Vandaag, 10 november, is het een bijzondere dag. Het is de **Dag van de Mantelzorg**.

Een dag waarop we stilstaan bij al die mensen die, vaak vanzelfsprekend, zorgen voor een partner, ouder, kind, familielid of buur. Zij bieden niet alleen praktische hulp, maar vooral aandacht, nabijheid en vertrouwen. Vaak naast hun werk, gezin en andere verplichtingen.

Juist vandaag verdienen zij onze waardering. Maar waardering alleen is niet genoeg. Mantelzorgers moeten kunnen rekenen op ondersteuning en de mogelijkheid om af en toe op adem te komen. Want wie altijd voor een ander klaarstaat, heeft soms zelf ook hulp nodig. Voor Pro6 raakt dit aan de kern van waar wij voor staan: **sociaal, duurzaam en vernieuwend, met oog voor de menselijke maat.**

En daarmee komen we bij de begroting.

Een sluitende begroting is niet het hele verhaal

De begroting voor 2027 is structureel sluitend. Dat is positief. Maar vanaf 2028 staan we voor aanzienlijke financiële uitdagingen. Zolang onduidelijk is hoeveel extra geld de gemeente via de Algemene Uitkering van het Rijk ontvangt, dreigt de komende jaren een structureel tekort van circa 3 miljoen euro.

Tegelijkertijd heeft Cranendonck grote ambities. Op het gebied van woningbouw, de schaalsprong, duurzaamheid en het sociaal domein. Voor een deel van deze ambities zijn nog géén kosten opgenomen in de begroting. Een gezonde financiële huishouding is belangrijk. Maar cijfers vertellen niet het hele verhaal. Achter iedere begrotingspost staan inwoners, gezinnen, verenigingen en dorpen. De keuzes die wij vandaag maken, bepalen mede hoe Cranendonck er morgen uitziet.

Ambities vragen om prioriteiten

Tijdens de adviesvergadering heeft Pro6 nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de prioritering binnen het college-uitvoeringsprogramma. Want plannen zijn er genoeg. Maar wat gebeurt er wanneer de beschikbare financiële middelen of de ambtelijke capaciteit onvoldoende blijken om alles uit te voeren?

Welke projecten krijgen voorrang? Welke kunnen wachten? En op basis waarvan worden die keuzes gemaakt? Het college verwijst naar een toekomstig proces met de gemeenteraad. Maar de uitvoering van de begroting begint al op 1 januari.

Eerst een duidelijke visie, daarna een uitvoering die daarbij past. Die visie wordt wel aangekondigd, onder andere bij de schaalsprong, maar de raad wordt daar nu onvoldoende in meegenomen.

Pro6 vraagt daarom om een concreet college-uitvoeringsprogramma, met duidelijke prioriteiten, planning, financiële gevolgen en beschikbare capaciteit. Niet alleen voor 2027, maar voor de hele bestuursperiode. Want inwoners mogen weten wat zij van hun gemeente kunnen verwachten. En de gemeenteraad moet zijn kaderstellende en controlerende rol kunnen waarmaken.

Wij vragen het college daarom om alsnog met een concreet college-uitvoeringsprogramma te komen en hebben hiervoor een motie opgesteld.

Sociaal beleid begint bij preventie

De kosten binnen het sociaal domein lopen op. Dat vraagt om verstandige keuzes. Maar besparen op zorg begint niet met het schrappen van voorzieningen. Het begint ook met voorkomen dat mensen zwaardere ondersteuning nodig hebben. Daarom is investeren in preventie zo belangrijk. Denk aan bijvoorbeeld laagdrempelige ontmoetingsplekken, huiskamers, jongerenwerk en ondersteuning voor mantelzorgers. Ook moeten inwoners én professionals weten welke regelingen beschikbaar zijn. Want ondersteuning die mensen niet weten te vinden, bereikt haar doel niet. Een stevig lokaal team en goede samenwerking met maatschappelijke organisaties blijven daarbij essentieel.

Eenzaamheid en Maak Rimpels

Eenzaamheid raakt niet alleen ouderen, maar ook jongeren en jongvolwassenen. Een initiatief als Maak Rimpels laat zien hoeveel waarde ontmoeting heeft. Mensen bouwen contacten op en voelen zich weer onderdeel van hun gemeenschap. Ook de wethouder is enthousiast. Maar enthousiasme alleen houdt een project niet overeind. Tijdens de adviesvergadering bleek dat de toekomstige financiering nog altijd niet rond is. Dat baart Pro6 zorgen. We kunnen niet enerzijds het belang van preventie benadrukken en anderzijds het risico lopen dat een succesvol initiatief verdwijnt omdat de financiering niet tijdig wordt geregeld.

Pro6 wil daarom de continuïteit van Maak Rimpels veiligstellen en dient hiervoor een amendement of motie in.

Daarnaast vragen wij blijvende aandacht voor eenzaamheid onder alle leeftijdsgroepen en de verbindende rol van het jongerenwerk en Cordaad.

Wonen en leefbaarheid in onze dorpen

De woningbouwopgave en de schaalsprong bieden Cranendonck kansen. Maar groei is geen doel op zich. Voor Pro6 gaat woningbouw over mensen. Over jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen. Over ouderen die ietsjes kleiner en levensloopbestendig willen wonen. En over gezinnen die een betaalbaar huis zoeken. Daarom blijven wij inzetten op sociale en betaalbare koopwoningen, sociale huur en de spreiding van woningbouw over alle kernen.

Onze dorpen hebben ieder hun eigen karakter. Natuur, historie, verenigingen, vrijwilligers en voorzieningen vormen de kracht van Cranendonck. De schaalsprong moet juist die bestaande kracht versterken. Daarbij hoort echte burgerparticipatie bij. Niet alleen inwoners informeren, maar hen daadwerkelijk betrekken in een vroeg stadium bij keuzes voor hun leefomgeving.

Duurzaamheid met realistische keuzes

Duurzaamheid betekent voor Pro6 ook verantwoordelijkheid nemen voor toekomstige generaties. Niet de kosten en problemen van vandaag doorschuiven naar morgen.

We willen werken aan energiebesparing, klimaatadaptatie, natuurbehoud en een toekomstbestendige leefomgeving. Maar maatregelen moeten haalbaar en betaalbaar zijn. Ook inwoners met een kleinere beurs moeten kunnen profiteren van verduurzaming. Daarom vraagt Pro6 om concrete doelen, een realistische planning en zichtbare resultaten.

Gemeentelijke lasten: met oog voor onze inwoners

Een gezonde gemeentelijke begroting is belangrijk, maar ook de financiële positie van onze inwoners verdient aandacht. Bij de kaderbrief heeft de raad keuzes gemaakt over de OZB. Die discussie willen wij niet opnieuw voeren. Wel zien wij bij de afvalstoffenheffing mogelijkheden om inwoners tegemoet te komen. Het uitgangspunt is helder: de afvalstoffenheffing moet kostendekkend zijn en een gesloten systeem vormen. Een financiële buffer is verstandig, maar overmatig geld blijven reserveren niet. Daarom dienen wij een amendement in om de opgebouwde voorziening verantwoord in te zetten, zodat de lasten voor inwoners beperkt kunnen worden. Uiteraard op een financieel verantwoorde manier. Want ook dat is sociaal beleid: kritisch kijken naar wat inwoners moeten betalen.

Tot slot

Ik begon mijn bijdrage met de Dag van de Mantelzorg. Met mensen die iedere dag voor een ander klaarstaan, vaak zonder op de voorgrond te treden. Zij laten zien waar het uiteindelijk om draait: naar elkaar omzien, verantwoordelijkheid nemen en niemand aan zijn lot overlaten. Dat is ook de samenleving waar Pro6 voor staat.

Cranendonck staat voor belangrijke keuzes. Niet alles kan tegelijk en de financiële ruimte is niet onbeperkt. Juist daarom moeten we duidelijk zijn over onze prioriteiten.

Voor Pro6 zijn die helder: sociaal, duurzaam en vernieuwend.

Sociaal, omdat we willen investeren in preventie, mantelzorgondersteuning en het tegengaan van eenzaamheid. Succesvolle initiatieven zoals Maak Rimpels mogen we niet laten vallen.

Duurzaam, omdat verantwoord besturen vraagt om een langetermijnvisie, heldere prioriteiten en een realistische begroting. Een concreet college-uitvoeringsprogramma is daarbij onmisbaar.

Vernieuwend, omdat we kritisch durven kijken naar bestaande keuzes. Ook bij de afvalstoffenheffing moeten we voorkomen dat onnodig gemeenschapsgeld wordt gereserveerd.

Voorzitter, collega raadsleden

Voor Pro6 gaat het om zorgvuldig omgaan met onze financiële middelen, investeren in de kracht van onze dorpen en vooral oog houden voor onze inwoners. Want een sterke gemeente herken je niet alleen aan een sluitende begroting, maar vooral aan de manier waarop mensen er samen kunnen leven. Laten we daarom samen de keuzes maken die Cranendonck niet alleen financieel gezond, maar vooral sociaal, duurzaam en toekomstbestendig houden.

pro6